

Høring budsjett 2024 – Utdannings- og forskningskomiteen, oktober 2023.

Norges museumsforbund representerer de norske museene; både museene i det nasjonale museumsnettverket i Kulturdepartementet, universitetsmuseene, museer under øvrige departementer, private museer og de samiske museene under Sametinget. Museumsforbundet er en interesseorganisasjon som arbeider for museenes faglige og økonomiske utvikling gjennom arbeidet i organisasjonens sekretariat og i ni ulike fagseksjoner.

Tildelingen til Eidsvoll 1814 og Min Stemme, kap. 226, post 21 i Kunnskapsdepartementets budsjettproposisjon, foreslås flyttet til kap. 328, post 70 under Kultur- og likestillingsdepartementet. Dette er en viktig satsing for å styrke beredskapen mot rasisme og antisemittisme og skolenes arbeid mot fordommer og fiendskap som supplerer Dembra-satsingen som freds- og menneskerettssentrene har. Museene er viktige bidragsytere i å gi barn og unge kunnskap om historie og kulturarv som kan ruste dem for å forstå samfunnet de er en del av, gi opplæring som kan styrke den kritiske sansen, vurdere informasjon og erfaring med å utøve kildekritikk i et digitalisert samfunn med tilgang til gode nyheter og Fake News. Dette er et viktig musealt samfunnsoppdrag i møte med konspirasjonsteorier hvor demokratisk medborgerskap bør være et satsingsområde. Museumsforbundet mener forslaget om flytting til KUD er positivt fordi det vil øke forutsigbarheten for tiltaket. Forslaget er imidlertid ikke justert for KPI. Det mener vi det må.

Økningen av driftsmidlene til 22. juli-senteret med 5,3 % samt 27 249 millioner kroner til «Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold», deriblant midler til utstilling mv i nye lokaler, er betryggende. Arbeidet med å styrke kompetansen og møte etterspørselen etter undervisningstilbudet er viktig for bevisstheten om hat, vold og ekstremisme nasjonalt og globalt. Freds- og menneskerettighets-sentrene får en økning i driftstilskuddet på 6,4 %, med andre ord noe høyere enn 22. julisenteret.

Kunnskapsdepartementets mangeårige satsing på Vitensentre har hatt som mål å øke interessen for teknologi og realfag. Nå ønsker man både å overføre ordningen til Forskningsrådet i tillegg til å legge om satsingen med talentsenter i realfag for å øke motivasjon og mestring til en bredere elevgruppe enn i dag. I den sammenheng foreslår departementet å øke bevilgningene til Vitensentrene med 5 millioner kroner. Samtidig foreslås det et kutt på 2,1 mill. kronet for å frigjøre midler til andre formål. Museumsforbundet finner dette selvmotsigende og oppfordrer komiteen til dialog med departementet, Forskningsrådet og Vitensenterforeningen i prosessen.

Styrke forskningen i museene utenfor UH-sektoren

I museumsmeldingen, som ble lagt frem våren 2021, er økt forskning og faglig styrking av museenes FoU-virksomhet utenfor universitetssektoren fremhevet som et viktig satsingsområde. Vedtaket om fem millioner kroner for 2022 ble fulgt opp for 2023 og 2024. Forskningsrådet har tildelt midler til tre av de ti prosjektene som søkte. Det er for tidlig å vurdere resultatene av satsingen, men antallet tildelte prosjekter understreker at det er behov for betydelig utvidelse om det skal få en tydelig effekt for museumssektoren. Museumsforbundet vil understreke at en utvidelse av ordningen vil

bety svært mye for å bygge opp om formålet med denne styrkingen. Når flere omfattes av satsingen kan man bygge større fellesskap mellom de institusjonene som tildeles midlene. Gitt den krevende budsjettssituasjonen foreslår vi i første omgang en økning på fem mill. kroner til dette formålet. Dette bør imidlertid økes i årene som kommer.

Museumsforbundet har i mange år fremmet behovet for styrking av arbeidet med forskning, og forskning og utviklingsarbeid i sin fulle bredde, i museene utenfor universitetene for komiteen, og bevilgningen for 2022 og forslaget for 2023 er start på satsingen som vi forventer vil bli fulgt opp i kommende budsjett. Det vil bidra til økningen av doktorgradsstipendiater i museene og vil bli et viktig supplement til Offentlig Phd. ordningen, som museene har lykkes godt med.

Offentlig Phd. ordningen

Det er viktig for museene at denne videreføres innenfor de samme rammene som tidligere og at museene fortsatt er inkludert. Våren 2023 ble museene først utestengt fra ordningen, men den ble heldigvis gjenåpnet for museene etter at Museumsforbundet, enkeltmuseer samt media tok opp saken. Det er avgjørende for videre utvikling av forskningsaktiviteten i museene. Vi ber derfor om at adgang til ordningen sikres i årene fremover også, og at komiteen er årvåken i forhold til dette spørsmålet.

Det har lenge vært arbeidet for at også museene kan registrere sine arbeidere i CRISTin på linje med universitetsmuseene og museene som er akkrediterte forskningsinstitusjoner. Dette er nå realisert for flere museer, med Norsk Folkemuseum som ansvarsmuseum. Det er et viktig skritt i riktig retning for å synliggjøre også disse museenes faglige bidrag til forskningsfellesskapet, og vi ser at det gir resultater i form av økende faglig samarbeid. Museumsforbundet ber om at det legges til rette for at dette arbeidet kontinuerlig kan utvides til å omfatte flere institusjoner i årene som kommer. Museumsforbundet er informert av SIKT om at det vil komme endringer i denne ordningen fremover, og at det trolig vil bli krav om brukerbetaling fra departementets side. Det er viktig at man da får tilpasset satser til museene som har færre brukere enn UH-sektoren.

I Museumsmeldingen trekkes behovet for tilgang til digitale forskningsdatabaser med faglitteratur frem som et viktig skritt i styrkingen og profesjonaliseringen av forskningsarbeidet i museene. Vi ber om at komiteen støtter opp om dette forslaget, og at den bidrar til å finne egnede måter dette kan realiseres på. Tilgang til litteratur er helt nødvendig for å kunne arbeide med FoU i museene, og det vil bidra til økt kvalitet på forskningen som utføres i museene utenfor UH-sektoren. Museumsforbundet bidrar gjerne i en dialog om å finne egnede løsninger på dette. Vi ber om at komiteen har dialog med Familie- og kulturkomiteen og bidrar til at Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet sammen bidrar til å realisere denne ambisjonen fra den siste museumsmeldingen som ble lagt frem våren 2021.

Kontaktinformasjon; generalsekretær Liv Ramskjær, 92427878/ LR@museumsforbundet.no.